

Exam. Code : 107401

Subject Code : 2176

B.Sc. (Biotechnology) Semester—I

PUNJABI COMPULSORY

Paper : BT-6(i)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

1. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :

(i) ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ

(ii) ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ। 10

2. 'ਖਨਗਾਹੀਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲਦੀਦੇ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਲਾ-ਪੱਖ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੈਰਾ-ਰਚਨਾ ਕਰੋ :

(i) ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ

(ii) ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ

(iii) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ। 5

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪੈਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਸ ਦਿਨ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਲੋਕੀਂ ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ

ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ, ਝੂਲੇ, ਸਰਕਸ, ਮੈਜਿਕ ਸ਼ੋਅ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਖਜਲਾ ਮਿਠਾਈ, ਰੈਗਜ਼ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਕਈ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਖਜਲਾ ਮਿਠਾਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖੀ ਸੀ — ਘਸਮੈਲੇ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦੀ ਪਾਥੀ ਜਿਹੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀੜ ਘਟਣ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਸ ਵਿਖਾ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਗਰੇਟ ਰੇਮਨ ਸਰਕਸ' ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਮਕ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਮੇਲਾ ਮਾਘੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਮੇਲਾ ਮਾਘੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਚਾਅ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ, ਗੁਰੂ-ਜੱਸ ਸੁਣਨ, ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣ ਆਦਿ ਦਾ ਨਾ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (i) ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ?
- (ii) ਲੇਖਕ ਨੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ?
- (iii) ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ?

- (iv) ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ?
- (v) ਲੇਖਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੀ ਵਿਖਾਇਆ ? 5
5. ਵਿਅੰਜਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸ ਕੇ ਇਹਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰੋ।
10
6. (ੳ) ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

- (ਅ) ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ?

5×2=10